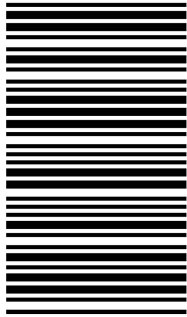

کد کنترل

807

A

807A

عصر پنجشنبه

۱۴۰۳/۱۲/۰۲

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
سازمان سنجش آموزش کشور

«علم و تحقیق، کلید پیشرفت کشور است.»
مقام معظم رهبری

دفترچه شماره ۳ از ۳

آزمون ورودی دوره‌های دکتری (نیمه‌متمرکز) - سال ۱۴۰۴
تاریخ (کد ۲۱۲۱)

مدت زمان پاسخگویی: ۱۰۵ دقیقه

تعداد سؤال: ۲۴۰ سؤال

عنوان مواد امتحانی، تعداد و شماره سؤال‌ها

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره
۱	تاریخ جهان اسلام از آغاز تا پایان عصر عثمانی	۳۰	۱	۳۰
۲	تاریخ ایران از آغاز ورود اسلام تا ابتدای قاجار	۳۰	۳۱	۶۰
۳	تاریخ ایران از آغاز تا هخامنشی	۳۰	۶۱	۹۰
۴	تاریخ تحولات فکری و فرهنگی در جهان اسلام تاکنون - روش تحقیق و منبع‌شناسی در تاریخ اسلام	۵۰	۹۱	۱۴۰
۵	تاریخ ایران از قاجار تا انقلاب اسلامی - مباحث نظری و روش تحقیق و منبع‌شناسی تاریخ ایران	۵۰	۱۴۱	۱۹۰
۶	تاریخ ایران از هخامنشیان تا پایان ساسانی - منبع‌شناسی و روش تحقیق در تاریخ ایران باستان	۵۰	۱۹۱	۲۴۰

استفاده از ماشین حساب مجاز نیست.

این آزمون نمره منفی دارد.

حق چاپ، تکثیر و انتشار سؤالات به هر روش (الکترونیکی و...) پس از برگزاری آزمون، برای تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی تنها با مجوز این سازمان مجاز می‌باشد و با متخلفین بر ابر مقررات رفتار می‌شود.

* داوطلب گرامی، عدم درج مشخصات و امضا در مندرجات کادر زیر، به منزله عدم حضور شما در جلسه آزمون است.

اینجانب ..... با شماره داوطلبی ..... با آگاهی کامل، یکسان بودن شماره صندلی خود با شماره داوطلبی مندرج در بالای کارت ورود به جلسه، بالای پاسخنامه و دفترچه سؤالات، نوع و کدکنترل درج شده بر روی جلد دفترچه سؤالات و پایین پاسخنامه ام را تأیید می‌نمایم.

امضا:

تاریخ جهان اسلام از آغاز تا پایان عصر عثمانی:

- ۱- تغییر عنوان حاکم از «خان» به «امیر» به منزله تغییر از مشروعیت ترکی - مغولی به اسلامی، در عهد کدام سلسله ازبکی در ماوراءالنهر رخ داد؟
  - (۱) شیبانی
  - (۲) منغیت
  - (۳) مینگ‌های خان‌نشین خوقند
  - (۴) یادگاریان خان‌نشین خیوه
- ۲- کدام اندیشمند یا گروه، نخستین بار طرح تشکیل کشور مستقل مسلمان در شبه قاره هند را مطرح کرد؟
  - (۱) ابوالکلام آزاد
  - (۲) اقبال لاهوری
  - (۳) مسلم لیگ
  - (۴) جامعه مرکزی ملی اسلامی
- ۳- دوره کدام حکومت، از درخشان‌ترین ادوار علمی، اجتماعی و سیاسی تشیع در هند و صعود شیعیان به مناصب بالای سیاسی و اداری بود؟
  - (۱) نواب اوده
  - (۲) چک‌های کشمیر
  - (۳) بیگم‌های بهوپال
  - (۴) عادلشاهیان بیچاپور
- ۴- کدام شخصیت، خود را قائم‌الزمان می‌خواند و می‌کوشید فرمانروایان مسلمان مناطق مختلف هند را علیه قدرت‌های بومی هندو، متحد سازد؟
  - (۱) سید احمد بریلوی
  - (۲) شیخ احمد سرهندی
  - (۳) شاه عبدالعزیز دهلوی
  - (۴) شاه ولی‌الله دهلوی
- ۵- کدام خان‌نشین ماوراءالنهر، با کشتن هیئت اعزامی ۷۵۰ نفری پطر کبیر، در برابر نخستین تهاجم رسمی استعمار به این منطقه مقاومت کرد؟
  - (۱) بخارا
  - (۲) خیوه
  - (۳) خوقند
  - (۴) بخارا و خیوه
- ۶- کدام مورد، درباره اقدامات اصلاحی در دوره خلافت معتمد عباسی (۲۵۶-۲۷۹ هـ) درست است؟
  - (۱) محور آن واگذاری اقطاع به نظامیان بود.
  - (۲) هدف آن حل بحران‌های جانشینی بود.
  - (۳) برای تقویت سپاهیان وابسته با دستمزد نقدی انجام شد.
  - (۴) در نتیجه آن، سربازبردگان ترک بیشتری به خدمت خلافت درآمدند.
- ۷- در کدام غزوه، برای نخستین بار، پیامبر(ص) در تقسیم غنایم بین سواره و پیاده، تفاوت گذاشت؟
  - (۱) بدر
  - (۲) بنی‌نضیر
  - (۳) بنی‌قریظه
  - (۴) خیبر

- ۸- فرمانروائی آذینه و زنوبیا در قرن سوم میلادی بر مناطقی از بین‌النهرین، سوریه و آسیای صغیر مربوط به کدام حکومت بود؟
 (۱) تدمر (۲) پترا (۳) پالمیرا (۴) غساسنه
- ۹- چرا هیئت اعزامی تیپو سلطان به فرانسه برای استمداد از حکومت این کشور جهت عقد یک قرارداد دفاعی علیه انگلستان، به نتیجه نرسید؟
 (۱) انقلاب فرانسه به پیروزی رسیده بود و انقلابیون سرگرم امور داخلی بودند.
 (۲) جمهوری فرانسه، برای ترویج شعارهای انقلاب با کشورهای اروپایی درگیر بود.
 (۳) فرانسه در آستانه انقلاب ضدسلطنتی قرار داشت و در وضعیتی نبود که به هند نیرو اعزام کند.
 (۴) کنسول فرانسه ترجیح می‌داد به جای درگیری با انگلستان، راه مصالحه با آن کشور را در پیش گیرد.
- ۱۰- کدام جنبش یا قیام دینی مهم در عصر مرابطون در اندلس، رنگ تصوف داشت؟
 (۱) مولدون (۲) بنوغانیه (۳) ابن حفصون (۴) مریدین
- ۱۱- در دوران خلافت هارون الرشید عباسی، «عواصم» به کدام مورد اشاره داشت؟
 (۱) شهرهایی با کارکرد مبادلات تجاری که در طول راه‌های کاروان‌رو بنا می‌شدند.
 (۲) سازمانی شامل ثغور جزیره و شام که برای حفاظت و دفاع از معابر کوهستانی ایجاد شد.
 (۳) دژهای خارجی، هم‌جوار با مرز روم بود که فرماندهی آنها با قاسم فرزند خلیفه بود.
 (۴) دژهای واقع در محور انطاکیه تا فرات که وظیفه آنها حمایت از ثغور و کمک‌رسانی به آن بود.
- ۱۲- عوامل مشوق خلیفه معز فاطمی برای فتح مصر کدام بود؟
 (۱) اوضاع آشفته مصر پس از کافور و بی‌توجهی عباسیان به مصر
 (۲) پیوستن ابن کلس به فاطمیان و سرکوب شورش خارجیان
 (۳) گسترش دعوت فاطمیان در مصر و پیوستن ابن کلس به فاطمیان
 (۴) آشفتگی مصر پس از کافور، بسط قدرت فاطمیان و سرکوب فتنه خارجیان
- ۱۳- الرازی خلیفه عباسی، کدام فرمانده را با لقب اخشید به فرمانداری فسطاط منصوب کرد؟
 (۱) محمد بن ادریس (۲) عروه بن هانی (۳) احمد بن طولون (۴) محمد بن طغج
- ۱۴- کدام پادشاه بهمنی هند، از عباسیان مصر خلعت و منشور حکومت دریافت کرد؟
 (۱) فیروزشاه (۲) اکبرشاه (۳) بابر (۴) محمد بن تغلق
- ۱۵- جنگ صلیبی سوم به کدام نتیجه منجر شد؟
 (۱) صلح ریچارد شیردل پادشاه انگلستان با صلاح‌الدین ایوبی
 (۲) شکست لوئی نهم پادشاه فرانسه در تصرف بیت‌المقدس
 (۳) تصرف عسقلان توسط بالدوین دوم
 (۴) تصرف انطاکیه توسط صلیبی‌ها
- ۱۶- زمینه پذیرش معاهده کوچوک قینارجه (۲۱ ژوئیه ۱۷۷۴ م.) با شکست کدام فرمانده سپاه عثمانی و در کدام منطقه فراهم شد؟
 (۱) داماد ابراهیم پاشا - شبه جزیره کریمه
 (۲) محمد پاشا - قزلقه و وارنا
 (۳) صوقللو محمد پاشا - ایالت بغداد
 (۴) محمدپاشا محسن‌زاده - بوسنی و افلاق
- ۱۷- کدام مورد درباره سیاست‌های روسیه تزاری در آسیای مرکزی و قفقاز درست است؟
 (۱) ضدیت با طریقت‌های صوفیه و سرکوب جنبش‌های آنها
 (۲) سیاست‌های ضد اسلامی در راستای تغییر رفتار دینی بانوان
 (۳) فعالیت‌های تبشیری بی‌سابقه برای مسیحی‌سازی کامل منطقه
 (۴) الگوبرداری از سیاست‌های استعماری فرانسه و انگلیس در مناطق مسلمان‌نشین

۱۸- برقراری رابطه حسنه حاکمان قطب‌شاهی، عادل‌شاهی و نظام‌شاهی با صفویان، معلول کدام عوامل اصلی بود؟

- ۱) اشتراک مذهبی، قرابت نژادی و تعلقات فرهنگی مشترک و وجود تیموریان هند به‌عنوان رقیب مشترک سیاسی و مذهبی
- ۲) وابستگی کامل آنها به صفویان برای مقابله با دشمنان داخلی و دفع حملات سلاطین بنگاله و اورپسه
- ۳) علاقه وافر طرفین به توسعه مناسبات تجاری فی‌مابین و استفاده حداکثری از منافع تجارت شرق و غرب
- ۴) علاقه آنها به دفع تهاجمات مستمر و روزافزون اروپائیان برای سلطه بر منطقه به کمک صفویان

۱۹- مهم‌ترین پیامد نبرد پانی‌پت تأسیس کدام فرمانروایی بود؟

- ۱) حکومت محلی مسلمانان در کاشغر
- ۲) ازبکان در ماوراءالنهر
- ۳) گورکانیان در هند
- ۴) حکومت محلی مسلمانان در جنوب چین

۲۰- کدام‌یک از مشرکان قریش پیشنهاد کرد که برای اثبات صدق و کذب پیامبر(ص)، او را بیازمایند؟

- ۱) ابوالبختری و عتبه بن ربیع
- ۲) نصر بن حارث و عقبه بن ابی معیط
- ۳) عاص بن وائل و عمارة بن ولید
- ۴) شیبه بن ربیع و عقبه بن نافع

۲۱- در کدام جنگ صلیبی، قسطنطنیه در معرض تاراج و اشغال قوای مسیحی قرار گرفت؟

- ۱) دوم
- ۲) چهارم
- ۳) ششم
- ۴) هفتم

۲۲- کدام فرمانروای مملوکی، اداره دولتی خاصی برای انحصار شکر تأسیس کرد و هدف وی از این تمهید چه بود؟

- ۱) برسبای - افزایش درآمد دولت مملوکی از طریق تجارت انحصاری آن
- ۲) بیبرس - حمایت از عموم مردم در قبال افزایش بی‌رویه قیمت شکر
- ۳) برقوق - ممانعت از تسلط تجار غیرمسلمان و اروپایی بر تجارت شکر
- ۴) جقمق - ممانعت از سوء استفاده صلیبی‌ها از تجارت شکر در مصر و شام

۲۳- کدام مورد درباره امیرالامرایان بغداد پیش از ورود آل بویه به این شهر، درست است؟

- ۱) ظهور آنها به برقراری امنیت در بغداد منجر شد.
- ۲) بیش از همه به نیروی نظامی و سیاسی ابناء متکی بودند.
- ۳) ظهور آنها پیامد غلبه قبیله‌های بدوی عرب در سرتاسر عراق بود.
- ۴) ناکارایی منصب وزارت، از علل ظهور منصب امیرالامرایی بغداد بود.

۲۴- عامل اصلی و زمینه‌ساز خودمختاری و استقلال مصر و شمال آفریقا از دولت عثمانی، کدام بود؟

- ۱) انعکاس اندیشه‌های استقلال‌طلبانه ملت‌های بالکان در این منطقه
- ۲) فراگیر شدن اندیشه استقلال‌طلبی تحت تأثیر حمله ناپلئون بناپارت
- ۳) تسلط محمدعلی پاشا بر کرت، سوریه و بخشی از آناتولی و کاهش اقتدار عثمانی
- ۴) تسلط ناوگان‌های تجاری اروپایی بر دریای مدیترانه و نظارت آنها بر تجارت عثمانی‌ها با اروپا

۲۵- به کدام دلیل، استمداد مسلمانان اندلس از دولت عثمانی برای مقابله با مسیحیان، نتیجه‌ای نداشت؟

- ۱) درگیری عثمانی‌ها با ممالیک
- ۲) جنگ‌های عثمانی‌ها با ایران صفوی
- ۳) ضعف بودن نیروی دریایی عثمانی
- ۴) رقابت عثمانی‌ها با مسلمانان اندلس

۲۶- کدام مورد درباره موضوع غزوه حنین و زمان آن درست است؟

- ۱) جنگ با لشکر روم - پس از فتح مکه
- ۲) جنگ با یهودیان خیبر - پس از صلح حدیبیه
- ۳) جنگ با قبایل هوازن - قبل از فتح مکه
- ۴) جنگ با هوازن و اهالی طائف - پس از فتح مکه

۲۷- کدام‌یک، از اقوام و دولت‌های شمالی عربستان در دوره پیش از اسلام، محسوب نمی‌شود؟

- ۱) لحيانی‌ها
- ۲) کندی‌ها
- ۳) ثمودی‌ها
- ۴) نبطی‌ها

۲۸- کدام‌یک از سلاطین عثمانی، برای نخستین‌بار مدعی خلافت جهان اسلام شد؟

- ۱) سلیم یکم
- ۲) مراد یکم
- ۳) محمد دوم
- ۴) عبدالحمید دوم

- ۲۹- پس از خاتمه جنگ‌های صلیبی (۶۹۰ ق / ۱۲۹۱ م)، فعالیت نظامی صلیبی‌ها به کدام شکل ادامه یافت؟
- (۱) غارت و دزدی دریایی
(۲) قاچاق اسلحه و آلات نظامی
(۳) تسلط بر شهرهای ساحلی جنوب مدیترانه
(۴) تشکیل پایگاه در سواحل شرقی مدیترانه
- ۳۰- کدام‌یک، از رهبران جنگ صلیبی سوم نبود؟
- (۱) ریچارد شیردل
(۲) لوئی نهم
(۳) فیلیپ آگوست
(۴) فردریک بارباروس

تاریخ ایران از آغاز ورود اسلام تا ابتدای قاجار:

- ۳۱- کتاب «دانش‌نامه الملکی یا عضدی کناش» در کدام موضوع است و با تالیف کدام کتاب به حاشیه رفت؟
- (۱) پزشکی - قانون ابن سینا
(۲) ستاره‌شناسی - صاحب‌الزیج ابن اعلم
(۳) ریاضیات - بالتحف‌الکبیر ابن کلوذانی
(۴) پزشکی - ذخیره خوارزمشاهی جرجانی
- ۳۲- ابومحمد مهلبی، وزیر کدام سلطان بویه بود و در کدام زمینه شهرت بیشتری یافت؟
- (۱) عزالدوله بختیار- تنظیم امور مالی و حسابداری
(۲) معزالدوله- تشکیل مجالس ادبی و حمایت از اهل علم و فضل
(۳) رکن‌الدوله- امور رزمی و فرماندهی لشکر در دوران فتوح
(۴) عضدالدوله- ایجاد تحول در دیوان رسائل و شیوه مکاتبات
- ۳۳- در دوره آل بویه، صاحب‌دیوان بر کدام امور نظارت می‌کرد؟
- (۱) رسائل
(۲) مالی و مالیه
(۳) دیوان اعلی
(۴) تشریفات دیوان و دربار
- ۳۴- کدام مورد درباره موقعیت مستخرج در نظام اداری دوره غزنوی درست است؟
- (۱) ناظر و بازرس خزانه سلطان بود.
(۲) کارشناس تعیین خراج ولایات بود.
(۳) میزان و کیفیت معادن واگذار شده را تعیین می‌کرد.
(۴) در مصادره اموال افراد، از آنها بازجویی می‌کرد و اقرار می‌گرفت.
- ۳۵- کدام مورد درباره سیاست کرامیه در قبال دشمنان مذهبی‌شان، نادرست است؟
- (۱) محمد بن حسن قورک عالم شهیر اشعری را به اتهام رفض مسموم کردند.
(۲) ابوبکر کرامی در آزار صوفیان از جمله ابوالسعید ابی‌الخیر از هیچ کوششی فروگذار نمی‌کرد.
(۳) ابوبکر کرامی هرکسی را که تصور مخالفت با مذهب سنت داشت، به اتهام رفض و غلو نابود می‌کرد.
(۴) در دوره محمود و مسعود غزنوی با کمک قاضی صاعد و ناصحی قاضی‌القضات، مخالفان مذهبی خود را حذف می‌کردند.
- ۳۶- کدام مورد درباره سیاست قضائی سلجوقیان درست است؟
- (۱) در اصفهان به دلیل رقابت دو مذهب حنفی و شافعی، دو قاضی‌القضات منصوب شده بود.
(۲) در ایالت آذربایجان به تناسب اکثریت مذهبی، قاضی‌القضات از آن مذهب انتخاب می‌شد.
(۳) در ولایات غیرکلیدی، قاضی زیر نظر قاضی‌القضات مرکز به قضاوت می‌پرداخت.
(۴) در بغداد، مذاهب اربعه اهل سنت، دارای قاضی‌القضات خاص خود بودند.

- ۳۷- کدام مورد درباره مالیات موسوم به خفارت در دوره سلجوقیان درست است؟
 (۱) از اهالی محلات و شهرها وصول می‌شد.
 (۲) ویژه ضیاع و املاک و محصولات زراعی و باغی بود.
 (۳) ویژه تجارت و خرید و فروش در بازار و مراکز تجاری بود.
 (۴) در ایام حج از کاروان‌های زائران در مسیرهای حرکت اخذ می‌شد.
- ۳۸- کدام گزینه درباره شهرآنی و علل و پیامدهای فتح آن توسط آل‌ارسلان، نادرست است؟
 (۱) فتح آن موجب سقوط خاندان باگراتی و هموارشدن فتح گرجستان شد.
 (۲) فتح شهر معروف به هزار و یک کلیسا، ثروت فراوانی نصیب سلجوقیان کرد.
 (۳) کلیساهای شهر برچیده شد و در مرکز آن مسجدی برای ترویج اسلام بنا گشت.
 (۴) سنگرگاه سرزمین روم در مقابل بلاد اسلامی به‌شمار می‌آمد و حاکم آن خراج‌گزار روم بود.
- ۳۹- کدام مالیات غیرشرعی و نامتعارف دوره سلجوقی، بیش‌ترین مخالفت علما و بازرگانان را به همراه داشت؟
 (۱) مواصیر
 (۲) ضرایب
 (۳) مکوس
 (۴) نعل بها
- ۴۰- ابواسحق شیرازی فقیه بزرگ سده پنجم هجری، به کدام دلیل تدریس در مدرسه نظامیه را رد کرد؟
 (۱) میل به عزلت و گوشه‌نشینی
 (۲) غصبی‌بودن زمین آن
 (۳) وابستگی آن به حکومت
 (۴) اختلاف مذهبی با خواجه نظام‌الملک
- ۴۱- عبارت استمدادی زیر را کدام خلیفه و در ارتباط با کدام رویداد بیان کرده‌است؟
 «الله‌الله! مسلمانی را دریاب که دشمن مستولی شد و شعار قرمطیان ظاهرگشت.»
 (۱) القائم بامرالله- شورش ارسلان بساسیری
 (۲) المسترشد بالله - شورش فداییان جبل
 (۳) القادر بالله - ارتباط حسنک وزیر با مصریان
 (۴) المستکفی بالله - شورش دیلمیان طرفدار آل‌بویه
- ۴۲- به عقیده معزالدوله دیلمی، کدام نقیب علوی «مستحق در اختیار گرفتن مقام خلافت» بود؟
 (۱) ابو عبدالله محمد بن داعی
 (۲) ابوالحسین احمد بن علی الکوکی
 (۳) ابوالقاسم علی بن حسین مشهور به شریف مرتضی
 (۴) حسین بن موسی مشهور به طاهر اوحده ذوالمناب
- ۴۳- مفهوم «ضمنان» در نظام دیوانی سلجوقی به کدام مورد اشاره داشت؟
 (۱) میزان مالیاتی که مسئولان دیوان استیفاء برای وصول از یک ناحیه بر عهده می‌گرفتند.
 (۲) مالیاتی که رئیس‌التجار متعهد پرداخت آن به دیوان مرکزی می‌شد و آن را از محترفه و تجار اخذ می‌کرد.
 (۳) امتیاز مالیات‌گیری یک ناحیه که با مبلغ معین و زمان مشخص به متنفذین دیوانی یا محلی واگذار می‌شد.
 (۴) امتیاز مالیات‌گیری از قبایل براساس تعداد چادر و اغنام و احشام بود که به بزرگان همان قبایل واگذار می‌شد.
- ۴۴- ملاعلی قوشچی در کدام زمینه علمی شهرت داشت و در کدام سده یا سده‌های هجری می‌زیست؟
 (۱) موسیقی و نقاشی- نهم و دهم
 (۲) منطق و فلسفه- هشتم
 (۳) ریاضیات و نجوم- نهم
 (۴) ریاضیات و طب- هشتم

- ۴۵- مفهوم «مقاطعه» در نظام مالی سلجوقیان به کدام مورد اشاره داشت؟
- (۱) مالیاتی که رئیس‌التجار متعهد پرداخت آن به دیوان مرکزی می‌شد و آن را از محترفه اخذ می‌کرد.
  - (۲) میزان مالیاتی که مسئولان دیوان استیفاء از یک ناحیه برآورد می‌کردند و وصول آن را متعهد می‌شدند.
  - (۳) امتیاز مالیات‌گیری یک ناحیه یا شهر با مبلغ معین و زمان مشخص بود که به متنفذین محلی و دیوانی واگذار می‌شد.
  - (۴) امتیاز مالیات‌گیری یک ناحیه یا شهر بود که با توجه به وسعت قلمرو و میزان درآمد اعیان و حکام محلی، به آنها واگذار می‌شد.
- ۴۶- مفهوم «نکور / نکوت» در نزد مغولان به کدام معنی به کار می‌رفت؟
- (۱) افرادی که در خدمت خان یا نویان‌ها به بیگاری مشغول بودند.
  - (۲) ملازمان خان بزرگ که نقش تأمین امنیت جان او و خانواده اش را بر عهده داشتند.
  - (۳) جنگ‌جویان آزاد با خاستگاه ایلی مشخص که به خدمت بزرگان ایل دیگر درمی‌آمدند.
  - (۴) جنگ‌جویانی که از ایل خود رانده شده، هویت و حقوق ایلی خود را از دست داده بودند.
- ۴۷- مفهوم «اینجه» در تشکیلات جامعه قدیمی مغول به کدام معنی بود؟
- (۱) زمینی که پدر عروس به عنوان جهیزیه به او می‌داد.
  - (۲) ابزار و آلات شکار و جنگ که پدر عروس به داماد هدیه می‌داد.
  - (۳) ملازمانی که حاکم ایل به عنوان جهیزیه به دختر خود می‌بخشید.
  - (۴) ملازمان همسرخان که در مهمانی‌های رسمی او را همراهی می‌کردند.
- ۴۸- پیامد شورش بایدو علیه گیخاتو چه بود؟
- (۱) با شکست گیخاتو، وی را دستگیر و با زه‌کمان خفه کردند.
  - (۲) با تضعیف قدرت ایلخانان، اردوی زرین به قفقاز حمله کرد.
  - (۳) بایدو تا مرگ ایلخان، در آسیای صغیر حکومت نیمه‌مستقلی تشکیل داد.
  - (۴) استمرار شورش، زمینه قدرت‌گیری و صعود ارغون به مقام ایلخانی را فراهم ساخت.
- ۴۹- فاتح شهر مرو، کدام‌یک از فرماندهان چنگیز بود؟
- (۱) ایلچگدای
  - (۲) تولوی
  - (۳) جغتای
  - (۴) جته
- ۵۰- مفهوم «طیارات» در نظام دیوانی حکومت‌های ایرانی دوره میانه به کدام معنی به کار می‌رفت؟
- (۱) درآمدهای گمرکی
  - (۲) درآمدهای تصادفی
  - (۳) خمس سهم سلطان از غنایم جنگی
  - (۴) درآمدهای ناشی از واگذاری معادن
- ۵۱- رفتار مردم سرخس با مردم مرو به هنگام تصرف شهر توسط مغولان، چگونه توصیف شده‌است؟
- (۱) به دلیل کینه قدیمی، در کشتار مروزیان، گوی سبقت را از مغولان ربودند.
  - (۲) پس از سقوط شهر به مرو پناهنده شده و با مال و جان از این شهر دفاع کردند.
  - (۳) به دلیل اختلاف با مروزیان بر سر شیوه دفاع از شهر خود، آن را به مغولان تسلیم کردند.
  - (۴) با مقاومت در برابر مغولان، فرصت ایجاد استحکامات دفاعی را برای مردم مرو فراهم کردند.
- ۵۲- شهر دمشق در یورش تیمور گورکانی چه سرنوشتی پیدا کرد؟
- (۱) پس از کشتار و تاراج شهر، بسیاری از مردم، عمارات و بازار آن در آتش سوختند.
  - (۲) پس از مقاومت طولانی، با میانجی‌گری عالمان و عارفان بزرگ، مردم تسلیم و از کشتار معاف شدند.
  - (۳) پس از غارت چندروزه، به دلیل پذیرش خواسته‌های مالی و نظامی تیمور، از تخریب بیشتر در امان ماند.
  - (۴) به انتقام واقعه کربلا، تیمور یک هفته مردم را غارت کرد، حشر آن را به جنگ برد اما از نابودی شهر چشم پوشید.

- ۵۳- شهرت میر شریف جرجانی در کدام شاخه‌های علمی بود و در کدام سده یا سده‌های هجری می‌زیست؟
 (۱) ریاضیات و نجوم - هشتم
 (۲) تفسیر و حدیث - دهم
 (۳) حکمت و منطق - هشتم و نهم
 (۴) موسیقی و نقاشی - هشتم و نهم
- ۵۴- کدام گزینه، درباره سیاست آق قویونلوها در قبال مشعشعیان درست است؟
 (۱) به دلیل اختلافات روحی سید محسن، وی را تحت فشار گذاشته و از قدرت برکنار کردند.
 (۲) سلطان یعقوب با حمایت از سید محسن، توانست شورش ناراضیان قلمرو خود را سرکوب کند.
 (۳) با استفاده از اختلافات درونی مشعشعیه، به افزایش نفوذ خود در حکومت و قلمرو آنان پرداختند.
 (۴) علی‌رغم حمایت همه‌جانبه از سید محسن، نتوانستند مانع افراطی‌تر شدن اعتقادی جامعه مشعشعی شوند.
- ۵۵- در ساختار اداری حکومت صفوی، کدام مقام در شمار مقامات موسوم به مقرب‌الخاقان نیود؟
 (۱) ایشیک آقاسی‌باشی
 (۲) منشی‌الممالک
 (۳) مهرداد مهر شرف نفاذ
 (۴) دواتدار مهر انگشتر آفتاب‌اثر
- ۵۶- جنس سکه‌های رایج عباسی و محمودی عصر صفوی از چه فلزی بود؟
 (۱) برنز (۲) طلا (۳) نقره (۴) مس
- ۵۷- کدام گزینه در باره صلح‌طلبی شیخ‌علی خان زنگنه وزیر اعظم شاه سلیمان صفوی نادرست است؟
 (۱) عثمانی‌ها را سدی در برابر هجوم مسیحیان اروپایی می‌دانست.
 (۲) برای رعایت مفاد صلح‌نامه زهاب، از عثمانیان رشوه گرفت.
 (۳) به مذهب تسنن اعتقاد راسخ داشت و از جریان‌های ضد مسیحی حمایت می‌کرد.
 (۴) با اتخاذ سیاست صلح‌طلبی، سعی داشت هزینه‌های دولت را کاهش و درآمدها را افزایش دهد.
- ۵۸- بنیان‌گذاری در اقتصاد ایران عصر صفوی سده یازدهم هجری، ایفاگر کدام نقش بودند؟
 (۱) صراف، تأمین اعتبار، معاوضه پول و دلالی
 (۲) انحصار تجارت سنگ‌های قیمتی هندی
 (۳) تجارت خرده‌فروشی در شهرهای جنوبی و سواحل خلیج فارس
 (۴) مدیریت امور مالی یهودیان که از سوی حکومت محدود شده بودند.
- ۵۹- مناصب «صاحب‌توجیه» و «اوارجه‌نویس» در عصر صفوی زیر نظر کدام مقام فعالیت می‌کردند؟
 (۱) دیوان‌بیگی (۲) مشرف دیوان‌اعلی (۳) ناظر بیوتات (۴) مستوفی
- ۶۰- کدام مورد به مفهوم «حکم» در نظام دیوانی دوره صفوی اشاره دارد؟
 (۱) اوامر شفاهی شاه (۲) دستور پرداخت مواجب و مستمری
 (۳) ارقام انتصاب توسط وزیراعظم (۴) احکام اداری کم‌اهمیت دیوانی و قضائی

تاریخ ایران از آغاز تا هخامنشی:

- ۶۱- بر اساس شاهنامه فردوسی، ارجاسب خیونی، خواهران اسفندیار را در کجا زندانی کرد؟
 (۱) ور جمکرد (۲) رویین دژ
 (۳) سیاوش گرد (۴) کنگ دژ
- ۶۲- بر پایه ادبیات پهلوی، نابودی ضحاک در هزاره‌های پایانی جهان پس از بند گسستن او، به دست چه کسی خواهد بود؟
 (۱) سپیتور (۲) فریدون (۳) کاوه (۴) گرشاسپ

- ۶۳- نام کدام شخصیت کهن ایرانی، «کسی که خانه‌های خوب فراهم می‌سازد/ می‌بخشد» معنی می‌دهد؟
 (۱) تهمورث (۲) سیامک (۳) فرواگ (۴) هوشنگ
- ۶۴- در میان شش گاهنبار، کدام یک «جشن آفرینش مردم» است؟
 (۱) ایاسریم (۲) مدیوشم (۳) مدیاریم (۴) همسپدمیدیم
- ۶۵- معنای نام کدام امشاسپند «اقتدار معنوی» است؟
 (۱) اشوهیشته (۲) خشتره (۳) سپندارمذ (۴) وهومنه
- ۶۶- پس از آنکتیل دوپرون، کدام پژوهشگر، دومین ترجمه و تفسیر اوستا مشتمل بر ۷۲ هات یسنا را در ۱۸۳۳ م منتشر کرد؟
 (۱) اشپیکل (۲) بورنوف (۳) دارمستر (۴) یوستی
- ۶۷- زردشت در «یسنا»، خویش را ..... و کلام خود را ..... خوانده است.
 (۱) مانثرن - مانثره (۲) مانثرن - گائا (۳) هیچدسب - مانثره (۴) هیچدسب - گائا
- ۶۸- کدام پژوهشگر معاصر عقیده داشت که زادگاه زردشت جایی در امتداد جنوبی سلسله کوه‌های هندوکش تا ناحیه هامون هیرمند بوده است؟
 (۱) بیلی (۲) بویس (۳) نیولی (۴) پورداد
- ۶۹- در یسن ۹، کدام شخصیت با عنوان «نامور در ایرانویج» مورد خطاب قرار گرفته است؟
 (۱) زردشت (۲) جم (۳) فریدون (۴) هوشنگ
- ۷۰- در روایات ایرانی، این نظر که «جریان تاریخ، پایان‌پذیر است»، از کدام عقیده دینی سرچشمه می‌گیرد؟
 (۱) زردشتی (۲) زروانی (۳) مهری (۴) مانوی
- ۷۱- خطابه‌های ناحوم نبی به کدام رویداد اختصاص دارد؟
 (۱) جنگ آشور و یهود (۲) جنگ بابل و اورارتو (۳) آخرین جنگ آشور و بابلیان (۴) نخستین جنگ بابل و یهود
- ۷۲- گوتی‌ها/ کوتی‌ها، نخستین‌بار در پایان سده ۲۳ ق.م، در زمان کدام پادشاه آگدی وارد عرصه تاریخ شدند؟
 (۱) ریموش (۲) منیشتوسو (۳) سارگن (۴) نرامسین
- ۷۳- پادشاهی کاسی بابل، توسط کدام دودمان شاهی ایلامی / عیلامی برافتاد؟
 (۱) ایگ هلکی (۲) اپرتی (۳) ایلامی نو (۴) شوتروکی
- ۷۴- بر پایه مطالعات گرشویچ، کدام مورد درباره «کورتش» درست است؟
 (۱) واژه‌ای ایلامی / عیلامی - معادل grda (۲) واژه‌ای ایرانی - معادل grda (۳) واژه‌ای ایلامی / عیلامی - معادل bandaka (۴) واژه‌ای ایرانی - معادل bandaka
- ۷۵- در اوایل هزاره یکم ق.م، کدام ولایت نواحی دره دیاله تا حدود شهرزور را شامل می‌شد و بقایای طوایف کاسی، گوتی و لولوبی در آنجا زندگی می‌کردند؟
 (۱) الیبی (۲) خارخار (۳) نمری (۴) مانای
- ۷۶- در عقاید دینی رایج در ایلام/ عیلام، عنوان «گوشون» به کدام موضوع اشاره داشت؟
 (۱) آیین بذرافشانی مزارع (۲) جشن روز قربانی جاری (۳) مراسم دینی پرستش خدایان (۴) تقدیس باغ‌های مقدس
- ۷۷- برای ایلامیان/ عیلامیان، مهم‌ترین صفت «خدای ماه» چه بود؟
 (۱) خالق روز (۲) خالق خورشید (۳) پدر یتیمان (۴) پدر ضعیفان

- ۷۸- از جمله اهداف سومری‌ها در حملات متعدد به ایلام/عیلام، دست‌یابی به چه منابعی بود؟
 (۱) قیر - قاطر
 (۲) قیر - اسب
 (۳) نقره - قاطر
 (۴) نقره - اسب
- ۷۹- خط ترسیمی یا مخطط با مرگ کدام شاه ایلامی/عیلامی، در حدود ۲۲۲۰ ق.م از بین رفت؟
 (۱) کوتیک - اینشوشینک (۲) لوه - ایشن (۳) هیت (۴) هلو
- ۸۰- شهر ایلامی/عیلامی هیدکی، نزدیک کدام شهر امروزی قرار داشت؟
 (۱) بهبهان (۲) دزفول (۳) شوشتر (۴) خرم‌آباد
- ۸۱- به عقیده والتر هینتس، کدام اختراع اصیل ایلامی/عیلامی در بین‌النهرین ناشناخته ماند، اما در مصر پذیرفته شد؟
 (۱) سینکوک (۲) زیگورات (۳) کونوم (۴) گریفون
- ۸۲- نخستین پادشاه ایلام/عیلام نو که از او کتیبه‌هایی در دست است، که بود؟
 (۱) شوتروک - نهونت دوم (۲) شوتروک - نهونت یکم
 (۳) هومبن - هلش یکم (۴) هومبن - هلش دوم
- ۸۳- بر اساس منابع آشوری در اوایل سده ۷ ق.م، ایالت «بیت کاری» با کدام ناحیه امروزی قابل تطبیق است؟
 (۱) ارومیه (۲) اردبیل (۳) زنجان (۴) همدان
- ۸۴- ری باستان، در کدام بخش از تقسیمات جغرافیای تاریخی ماد قرار می‌گرفته است؟
 (۱) آتروپاتگان (۲) ماد سفلی
 (۳) پارتاکنا (۴) خوارنا
- ۸۵- ناحیه ..... یا لولومه از دریاچه ارومیه تا بخش علیای رودخانه دیاله، گسترده بود و در سده دهم ق.م مورد حمله آشوریان قرار گرفت.
 (۱) پارسوا (۲) خاشمار
 (۳) زاموا (۴) خارخار
- ۸۶- به عقیده ایگور دیاکونف، عنوان «مانی‌یا» در دوران ماد، به چه مفهومی اطلاق می‌شد؟
 (۱) بردگان (۲) خانه‌ها
 (۳) قبایل (۴) جنگ‌جویان
- ۸۷- به عقیده محمد داندامایف، دلیل ناخرسندی بزرگان ماد از آستیایگ، کدام سیاست او بود؟
 (۱) صلح با بابل (۲) جابه‌جایی اقوام
 (۳) استقرار حکومت مرکزی (۴) بی‌توجهی به سپاه مادی
- ۸۸- در نامه‌ای که به تیگلات پیلسر سوم، شاه آشوری نوشته شده است، تختگاه پرسونه/پارسوا چه نام داشت؟
 (۱) ایشپکه (۲) نیکور
 (۳) سیسیرتو (۴) نابوریمانی
- ۸۹- به عقیده ایگور دیاکونف، بررسی نام‌های کیمیری سده ۷ ق.م، زبان و تبار آنها را به کدام قوم منسوب می‌کند؟
 (۱) ایرانی (۲) سامی
 (۳) مانایی (۴) قفقازی
- ۹۰- بر طبق روایت هرودت، تقسیم‌بندی سپاه ماد به نیزه‌داران، کمان‌داران و سواران در زمان کدام پادشاه مادی انجام گرفت؟
 (۱) ایشتوویگو (۲) هووخشتره
 (۳) خشثریته (۴) دهیوک

تاریخ تحولات فکری و فرهنگی در جهان اسلام تاکنون - روش تحقیق و منبع‌شناسی در تاریخ اسلام:

- ۹۱- کدام سنت زمین‌داری دوره عباسیان، برای توسعه املاک خصوصی به کار می‌رفت، به موجب آن، فرد برای همیشه از مالیات معاف می‌شد و فقط یک بار هنگام تحویل زمین مالیات می‌داد؟
 (۱) الجاء (۲) ایغار
 (۳) استحداث (۴) تملیک
- ۹۲- دسته «عسکر الخدمه» در دوره عباسی کدام وظیفه را برعهده داشت؟
 (۱) اجرای مأموریت‌های نظامی خارج از بغداد (۲) سرکوب شورشیان مناطق دوردست
 (۳) شحنگی و نگهبانی از راه‌های عراق (۴) کمک به مأموران مالیاتی و انتقال مالیات‌ها به بیت‌المال
- ۹۳- کدام مورد درباره کتاب «المعیار و الموازنه» درست است؟
 (۱) در شرح و تأیید العثمانیه جاحظ تألیف شده است.
 (۲) در رد اهل حدیث و حشویه نگاشته شده است.
 (۳) نشان‌دهنده آشتی‌ناپذیری معتزله با هشام بن حکم است.
 (۴) از آثار بشر بن معتمر و در نقد آراء ابوهدیل علف بوده است.
- ۹۴- کدام گروه با انکار رحلت امام جعفر صادق (ع)، آن حضرت را مهدی خوانده و به رجعت ایشان معتقد شدند؟
 (۱) سمعانیه (۲) قطعیه
 (۳) واقفیه (۴) ناووسیه
- ۹۵- کدام فقیه امامی، بعد از دستگیری در مکه و انتقال به استانبول، در عهد حکومت سلطان سلیمان عثمانی کشته شد؟
 (۱) عبدالمطلب بن ابی‌الفوارس صاحب کنزالفوائد (۲) محمد بن علی جبعی صاحب مدارک الاحکام
 (۳) شمس‌الدین ابو‌عبدالله مکی (شهید اول) (۴) شیخ زین‌الدین عاملی (شهید ثانی)
- ۹۶- هسته اصلی کتب دارالحکمه خلیفه فاطمی الحاکم بامرالله، از کتاب‌های کدام محل تأمین شد؟
 (۱) بیت‌الحکمه اغلیبان (۲) بیت‌الحکمه بغداد
 (۳) کتابخانه اخشیدیان (۴) کتابخانه مهدیه مغرب
- ۹۷- اصطلاح «مُدَجَّان» به کدام گروه اطلاق می‌شد؟
 (۱) نومسلمانان بومی و سکنه محلی اسپانیا
 (۲) مسیحیان ساکن اندلس که زبان و سنن عربی را پذیرفته بودند.
 (۳) فرزندان و نوادگان مسالمة اندلس که حاصل اختلاط نژاد عرب و اسپانیایی بودند.
 (۴) مسلمانی که بعد از سقوط آخرین حکومت اسلامی در اسپانیا، تحت سلطه مسیحیان بر اندلس باقی‌مانده بودند.
- ۹۸- کدام حاکم اموی اندلس، برنامه تدریس به زبان عربی در مدارس و معابد یهودیان و مسیحیان را اجرا کرد؟
 (۱) حکم المستنصر (۲) عبدالرحمان الداخل
 (۳) عبدالرحمان الناصر (۴) هشام بن عبدالرحمان الداخل
- ۹۹- سنت جاهلی اعمال کبیره که باعث به‌هم‌خوردن نظم طبیعی تقویم قمری و تداخل ماه‌های حرام در ماه‌های حلال می‌شد، چه نام داشت؟
 (۱) حمیء (۲) حُمس (۳) نسیء (۴) نَصَب
- ۱۰۰- کدام عالم شیعه، در حضور رکن‌الدوله بویه، مجلس درس و مناظره برگزار می‌کرد؟
 (۱) شیخ طوسی (۲) شیخ صدوق (۳) شیخ مفید (۴) شیخ کلینی
- ۱۰۱- کدام خلیفه عباسی در نخستین اقدام خود بعد از تصدی امر خلافت، پایتخت را از سامره به بغداد انتقال داد؟
 (۱) متوکل (۲) معتضد (۳) معتمد (۴) مهتدی

- ۱۰۲- رواج پرستش الهه‌های لات، منات و عزی در جزیره‌العرب، ریشه در کدام تمدن همجوار داشت؟
 (۱) ایران (۲) روم (۳) بین‌النهرین (۴) یونان
- ۱۰۳- شیعیان هند در نخستین واکنش به تأسیس مسلم لیگ، برای ایجاد وحدت علمای شیعه کدام نهاد را تأسیس کردند؟
 (۱) کالج شیعه (۲) تنظیم المکاتب (۳) کنفرانس شیعیان سراسر هند (۴) انجمن وظیفه سادات و مؤمنین
- ۱۰۴- کدام فرمانروای گورکانی به نقاشی اروپایی علاقه‌مند بود و در دوره وی تأثیر نقاشی مسیحی در هند افزایش یافت؟
 (۱) اکبر (۲) بابر (۳) همایون (۴) جهانگیر
- ۱۰۵- فعالیت‌های کدام گروه، تأثیر فراوان اسلام بر اندیشه‌های هندوان و نفوذ اسلام در میان توده‌های هندو را در پی داشت؟
 (۱) چشتیه (۲) سهروردیه (۳) وهابیان (۴) بازرگانان عرب
- ۱۰۶- کدام شاگردان امام صادق(ع) در حوزه علم کلام تخصص داشتند؟
 (۱) مفضل بن عمرو - مؤمن الطاق - هشام بن حکم - هشام بن سالم
 (۲) مفضل بن عمرو - ابوحمزه ثمالی - جابر بن حیان - حمران بن اعین
 (۳) هشام بن حکم - زرارة بن اعین - جابر بن حیان - حمران بن اعین
 (۴) مؤمن الطاق - ابوحمزه ثمالی - زرارة بن اعین - جابر بن حیان
- ۱۰۷- کدام نظریه پرداز خلافت در سده‌های میانه، قریشی بودن خلیفه را ضروری نمی‌دانست؟
 (۱) امام‌الحرمین جوینی (۲) ابوالحسن ماوردی (۳) ابوحامد غزالی (۴) ابومنصور بغدادی
- ۱۰۸- کدام خان مغولی ماوراءالنهر به دلیل پذیرش اسلام، در قوریلتهای سالانه مغولان رسماً از منصب خود معزول شد؟
 (۱) جغتای (۲) ترمشیرین (۳) طغاتی‌مور (۴) کبک خان
- ۱۰۹- کدام یک از اقوام کوچرو ماوراءالنهر، علی‌رغم ۸۰ سال حکومت در این قلمرو اسلامی، هرگز مسلمان نشدند؟
 (۱) جغتائیان (۲) قراخانیان (۳) ترک - مغولان (۴) قراختائیان
- ۱۱۰- کدام چهره برجسته جنبش جدیدیه، از ترورهای عهد شوروی جان سالم به در برد و به ریاست آکادمی علوم جدید تاجیک رسید؟
 (۱) احمد دانش (۲) صدرالدین عینی (۳) عبدالرئوف فطرت (۴) گاسپیرالی
- ۱۱۱- در کدام شهر ماوراءالنهر که در تقاطع باستانی جاده ابریشم قرار داشت، صوفیان نقشبندی با تأسیس خانقاه، به تدریج قدرت دنیوی جغتائیان را تصاحب کردند؟
 (۱) کاشغر (۲) سمرقند (۳) بخارا (۴) تاشکند (چاچ)
- ۱۱۲- ابن ابی الحدید، کتاب شرح نهج‌البلاغه را به چه کسی اهداء کرد؟
 (۱) ابن علقمی وزیر (۲) خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی (۳) خواجه نظام‌الملک توسی (۴) خلیفه الناصرلدين الله
- ۱۱۳- در نهضت ترجمه در دوره عباسیان، مسلمانان در کدام علوم، بیشتر به آثار علمی هندی‌ها توجه داشتند؟
 (۱) فلسفه و کیمیا (۲) طب و کیمیا (۳) ریاضیات و نجوم (۴) منطق و ادبیات
- ۱۱۴- کدام شورش در سده دوم هجری در ماوراءالنهر، دعوی علوی‌گرایی داشت؟
 (۱) المقنع (۲) سنباذ (۳) سپیدجامگان (۴) شریک بن شیخ المهری

- ۱۱۵- کدام حاکم اموی اسپانیا، برای نخستین بار و برای مقابله با کدام دولت، عنوان خلیفه و امیرالمؤمنین را انتخاب کرد؟
 (۱) عبدالرحمن سوم - فاطمیان
 (۲) هشام دوم - عباسیان
 (۳) حکم سوم - عباسیان
 (۴) عبدالرحمن دوم - فاطمیان
- ۱۱۶- کدام مورد درباره اقدامات سیاسی، اجتماعی و اقتصادی عبدالرحمن اوسط، حاکم اموی اندلس درست است؟
 (۱) بردگان صقلی و موالی را جایگزین عرب‌ها کرد.
 (۲) نخستین دارالضرب و دارالطراز اسلامی را در اندلس تأسیس کرد.
 (۳) در پاسخ به مداخله مسیحیان، به برشلونه حمله و آنجا را تصرف کرد.
 (۴) با حمایت از فقهای مالکی، مذهب مالکی را جایگزین مذهب اوزاعی کرد.
- ۱۱۷- کدام موسیقی‌دان برجسته ایرانی، سنن موسیقایی شرق را به اندلس انتقال داد؟
 (۱) اسحاق موصلی
 (۲) زریاب
 (۳) مخارق
 (۴) ابراهیم موصلی
- ۱۱۸- خاستگاه اولیه کدام طریقت خارج از ماوراءالنهر بوده است؟
 (۱) یسویه
 (۲) نقشبندیه
 (۳) کبرویه
 (۴) قادریه
- ۱۱۹- کدام شخصیت، طراح «نظریه کسب» در کلام اسلامی است؟
 (۱) نظام
 (۲) ابوالحسن اشعری
 (۳) ابوبکر باقلانی
 (۴) ابوهاشم پسر محمد بن حنیفه
- ۱۲۰- در نظام زمینداری دوره عباسی، الجاء به کدام مورد اشاره داشت؟
 (۱) اراضی موات که به کارگزاران حکومتی اعطا می‌شد.
 (۲) اراضی موات، مهمل یا بلاوارثی که به اقطاع وظیفه داده می‌شد.
 (۳) اقطاعاتی که از فرد بازستانده می‌شد و به خلیفه تعلق می‌گرفت.
 (۴) مالک، اراضی خود را به شکل صوری، به نام یک امیر متنفذ می‌کرد.
- ۱۲۱- کدام اثر، از حیث محتوا و مضمون با سه اثر دیگر متفاوت است؟
 (۱) التوسل الی الترسل
 (۲) تنسوقنامه
 (۳) عتبه‌الکتبه
 (۴) مکاتیب رشیدی
- ۱۲۲- در یک پژوهش تاریخی منظور از «تعریف عملی مفاهیم» چیست؟
 (۱) رایج‌ترین برداشت از یک مفهوم و مقدمه تعریف اسمی است.
 (۲) تعریف استاندارد که در فرهنگ‌نامه‌های تخصصی ثبت شده است.
 (۳) برخلاف تعریف اسمی، تعریفی دقیق و مورد توافق متخصصان است.
 (۴) بر اساس جایگاهی که پژوهشگر در پژوهش خویش برای مفاهیم قائل است، ساخته می‌شود.
- ۱۲۳- کدام مورد درباره نقد و ارزشیابی منابع تاریخی درست است؟
 (۱) نقد بیرونی، ماهیت منابع را ارزشیابی می‌کند و معطوف به امر ذهنی است.
 (۲) نقد داخلی یا درونی معطوف به دلیل است و محتوای منابع را بررسی می‌کند.
 (۳) نقد درونی یا داخلی، ماهیت منابع را ارزشیابی می‌کند و معطوف به علت است.
 (۴) نقد بیرونی ضمن بررسی محتوای منابع، به عواملی که بر متن تاریخی احاطه دارند توجه می‌کند.
- ۱۲۴- در تاریخ‌نگاری اسلامی، کدام عوامل، عدالت راوی را زیر سوال می‌برد؟
 (۱) غفلت، اشتباه و اهمال، شذوذ
 (۲) سفاهت، شذوذ، غفلت و اهمال
 (۳) سفاهت، کذب، فسق و بدعت
 (۴) کذب، غفلت، خلط و از کف نهادن عقل

- ۱۲۵- تفاوت باستان‌شناسی و تاریخ‌شناسی، در کدام حوزه‌ها است؟
 (۱) موضوع و غایت پژوهشی
 (۲) روش و موضوع مطالعاتی
 (۳) مراجع مطالعاتی و غایات پژوهشی
 (۴) روش، ابزار و مراجع مطالعاتی
- ۱۲۶- کارل لامپرشت مورخ آلمانی در مطالعات خود به کدام مورد باور داشت؟
 (۱) علم تاریخ در بنیاد خود، علمی اجتماعی و روان‌شناختی است.
 (۲) مطالعه تاریخ سیاسی مبتنی بر موضوع دولت و دیپلماسی، اساس علم تاریخ است.
 (۳) مهم‌ترین موضوع در تاریخ‌نگاری، شناخت مردان بزرگ و شرایط محیطی آنها است.
 (۴) روش رانکه‌ای عالی‌ترین سطح مطالعه تاریخی است و فراتر رفتن از آن ممکن نیست.
- ۱۲۷- کدام مورد در خصوص ادعای ساختارگرایی علی نادرست است؟
 (۱) بسیاری از خصائص مهم جوامع، معلول اجزاء خاص ساختارهای اجتماعی هستند.
 (۲) قدرت علی ساختارهای اجتماعی، در مکانیسم‌های علی نهفته است و افعال افراد، واسطه بروز آنها است.
 (۳) خواص ساختارهای اجتماعی از افرادی که در آن ساختارها دارای نقشی هستند، استقلال زیادی ندارند.
 (۴) جوامع، سیستم‌های در هم‌تنیده‌ای هستند که ساختارهای اجتماعی بسیار متفاوتی را در دل خود جای داده‌اند.
- ۱۲۸- کدام مورد از ارکان روش‌شناسی تفسیری (نظریه تفسیر) نیست؟
 (۱) افعال و عقاید افراد را فقط به کمک تفسیر می‌توان شناخت.
 (۲) مقوم اعمال بشر، معنایی است که فاعلان به آنها می‌بخشند.
 (۳) تبیین علی اعمال و افعال بشر، به فهم معنای آنها کمک می‌کند.
 (۴) در علوم اجتماعی و تاریخ، واقعیت فاقد هر گونه معنای خاص فرهنگی وجود ندارد.
- ۱۲۹- «تاریخ ایده‌ها» در سده بیستم با آثار و آراء کدام مورخ مدرن، اهمیت و شهرت پیدا کرد؟
 (۱) آرتور لاجوی (۲) آر.جی. کالینگ وود (۳) روزه شارتیه (۴) کوئنتین اسکینر
- ۱۳۰- کدام مورد در خصوص نظریه «تاریخ قانون محور» کارل همپل، درست نیست؟
 (۱) تبیین علی در کانون این نظریه قرار دارد.
 (۲) تبیین تاریخی در مقایسه با تبیین علمی از دقت کمتری برخوردار است.
 (۳) قوانین کلی در تاریخ، کارکردهای مشابه با قوانین در علوم طبیعی دارند.
 (۴) تبیین‌های مبتنی بر همدلی مورخان با موضوع تحقیق‌شان، رد نمی‌شوند.
- ۱۳۱- کدام عالم شیعه مؤلف «وسایل الشیعه» است؟
 (۱) سید محسن امین عاملی
 (۲) علامه ابوعلی فضل بن حسن طبرسی
 (۳) خاتم‌المحدثین حرّ عاملی
 (۴) شیخ جعفر کبیر کاشف الغطاء
- ۱۳۲- کدام مؤلف اولین بار، اصطلاح «التاریخ» را برای اشاره به موضوع علم تاریخ به کار برد؟
 (۱) ابومخنف ازدی (۲) عوانة بن حکم (۳) سیف بن عمرتمیمی (۴) نصر بن مزاحم منقری
- ۱۳۳- کدام کتاب، اولین تاریخ اسلامی سند به‌شمار می‌رود؟
 (۱) تاج‌المآثر
 (۲) چچ نامه
 (۳) طبقات ناصری
 (۴) طبقات بابری
- ۱۳۴- در کدام گونه از تاریخ‌نگاری اسلامی، به‌طور مشخص و ویژه، ابنیه مذهبی، اماکن رفاهی، عمومی، تجاری، معماری و عمران شهری معرفی می‌شود؟
 (۱) تاریخ بلدان
 (۲) کتب فتوح
 (۳) خط‌نگاری
 (۴) کتب مسالک و ممالک

- ۱۳۵- موضوع کتاب «نزهة المفلتین فی اخبار الدولتین»، مربوط به کدام دولت‌ها است؟
 (۱) فاطمیان و ایوبیان
 (۲) عباسیان و فاطمیان
 (۳) امویان و عباسیان
 (۴) ایوبیان و ممالیک
- ۱۳۶- «روش کتابخانه‌ای» یکی از روش‌های ..... است.
 (۱) تحقیق
 (۲) تبیین
 (۳) توصیف
 (۴) گردآوری اطلاعات
- ۱۳۷- در فلسفه تاریخ، «تاریخ‌گرایی» چگونه معنا شده است؟
 (۱) فهم تاریخ بر مبنای اندیشه‌های سیاسی
 (۲) درک شیوه‌های مختلف و متفاوت زندگی اقوام و ملت‌ها
 (۳) تمرکز بر دولت‌ها و توجه به تاریخ اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی
 (۴) همه پدیده‌های اجتماعی و فرهنگی، به‌نحوی تاریخی تعیین یافته‌اند.
- ۱۳۸- در نقد برونی روایت، منظور از «تناسب معنوی» چیست؟
 (۱) فهم معنای واقعی که در بطن و معنای روایت به‌صورت غیرمستقیم القاء می‌شود.
 (۲) گرایش غالبی که نسبت به یک رویداد در گزارش‌های هم‌زمان وجود دارد.
 (۳) تناسب معنایی روایت یک راوی با دیگر روایات منقول از وی
 (۴) کشف مراد راوی با فهم دستگاه اعتقادی و معنایی وی
- ۱۳۹- در روش هرمنوتیک، کدام ساحت یا عامل مورد تأکید قرار می‌گیرد؟
 (۱) زمان
 (۲) شناخت
 (۳) معانی
 (۴) متغیر اجتماعی
- ۱۴۰- اقتصادسنجی بر کدام وجه از تاریخ اقتصادی تمرکز دارد؟
 (۱) اسمی
 (۲) ترتیبی
 (۳) کمی
 (۴) کیفی

تاریخ ایران از قاجار تا انقلاب اسلامی - مباحث نظری و روش تحقیق و منبع‌شناسی تاریخ ایران:

- ۱۴۱- نخستین وزارت‌خانه‌های ایران در عهد کدام شاه قاجار تأسیس شد؟
 (۱) محمد شاه
 (۲) فتحعلی شاه
 (۳) مظفرالدین شاه
 (۴) ناصرالدین شاه
- ۱۴۲- کدام مورد از مفاد معاهده فین‌کن‌اشتاین نبود؟
 (۱) اخراج عموم انگلیسی‌ها و اتباع آن‌ها از خاک ایران
 (۲) بستن سرحدات و ابواب ایران بر روی عموم عمال انگلیسی
 (۳) وعده فرانسه مبنی بر بذل مساعی کامل برای اجبار روسیه به تخلیه ایران
 (۴) عقد اتحاد با قبایل بلوچستان برای حمله به متصرفات انگلیس در هند
- ۱۴۳- کدام‌یک، از سکه‌های طلای ضرب شده در دوره فتحعلی شاه قاجار است؟
 (۱) جندک
 (۲) کشورستان
 (۳) شاهی سفید
 (۴) قراپول
- ۱۴۴- کدام‌یک، در شمار مأموریت‌های اصلی ژنرال گاردان در ایران نبود؟
 (۱) تشدید دشمنی ایران علیه روسیه
 (۲) عقد معاهده سیاسی، نظامی و تجاری با ایران
 (۳) تشویق ایران برای تشکیل اتحاد با فرانسه و عثمانی
 (۴) مطالعه درباره امکانات، قشون و راه‌های ایران برای حمله به هند

- ۱۴۵- مهم‌ترین تهدید برای موقعیت ولیعهدی عباس میرزا و جانشینی وی به جای پدرش، از ناحیه کدام برادر او بود؟
 (۱) محمدتقی میرزا
 (۲) حسنعلی میرزا
 (۳) محمدعلی میرزا دولتشاه
 (۴) حسینعلی میرزا فرمانفرما
- ۱۴۶- کدام محصل اعزامی به انگلستان در سال ۱۲۳۰ ق، علاوه بر طراحی ساختمان دارالفنون، ترجمه کتاب‌هایی درباره تاریخ اروپا را عهده‌دار شد؟
 (۱) میرزا رضا مهندس
 (۲) استاد محمدعلی چخماق‌ساز
 (۳) میرزا صالح شیرازی
 (۴) میرزا جعفر مهندس مشیرالدوله
- ۱۴۷- کدام عضو هیأت کنت دو سرسی در سال ۱۸۴۰-۱۸۳۹، مأمور شناسایی آثار باستانی ایران بود و سفرنامه‌ای از خود به یادگار نهاد؟
 (۱) اوژن اوین
 (۲) اوژن فلاندن
 (۳) جیمز فوریه
 (۴) سارتیژ
- ۱۴۸- اساس تذکره عبور و مرور (پاسپورت) در دوره صدارت کدام صدراعظم عهد ناصری، وضع گردید؟
 (۱) میرزا تقی‌خان امیرکبیر
 (۲) میرزا آقاخان نوری
 (۳) میرزا حسین‌خان سپهسالار
 (۴) میرزا علی‌خان امین‌الدوله
- ۱۴۹- کدام مورد دربارهٔ تشکیلات و وضع قوانین جدید در وزارت عدلیه در دوره ناصری درست است؟
 (۱) در دوران صدارت امیرکبیر تشکیلات آن به طرز جدید درآمد و قوانین تازه‌ای وضع شد.
 (۲) میرزا یوسف‌خان مستشارالدوله تبریزی، بانی و مؤسس تشکیلات و واضع قوانین جدید آن بود.
 (۳) میرزا علی‌خان امین‌الدوله در دوره صدارت خود، تشکیلات و قوانین تازه‌ای در وزارت عدلیه ایجاد کرد.
 (۴) در دوره وزارت عدلیه میرزا حسین‌خان سپهسالار، تشکیلات، قوانین و دستورالعمل‌های جدید آن تأسیس و تدوین شد.
- ۱۵۰- کدام ایلخان با انتصاب نقیب برای شیعیان در بین‌النهرین، ری، خراسان و بقیه مناطق ایران، مستقیماً در اداره امور جامعه شیعه دخالت کرد؟
 (۱) الجایتو
 (۲) ابوسعید
 (۳) غازان
 (۴) هلاکوخان
- ۱۵۱- شیخیه در رقابت با نهاد و مقام مرجعیت اعلم، کدام مقام دینی را پی نهاد؟
 (۱) باب
 (۲) حجت حق
 (۳) رکن رابع
 (۴) قطب الاقطاب
- ۱۵۲- عبارت مشهور «خیال قنسطیتوسیون داشتیم» از کیست؟
 (۱) میرزا تقی‌خان امیرکبیر
 (۲) ابوالقاسم قائم مقام فراهانی
 (۳) میرزا حسین‌خان سپهسالار
 (۴) میرزا علی اصغرخان اتابک
- ۱۵۳- از دیدگاه روح‌الله‌رضانی در کتاب «تاریخ سیاست خارجی ایران»، کدام گزینه از مؤلفه‌های اصلی سیاست خارجی اقتصادی ایران در قرن ۱۹ به‌شمار نمی‌رود؟
 (۱) تجارت خارجی
 (۲) استقراض از خارجه
 (۳) امتیازات اقتصادی
 (۴) آشنایی ایرانیان با اقتصاد جهانی
- ۱۵۴- محمد یوسف نوری، در دوره ناصری کدام کتاب را در زمینه «کشاورزی» نوشت؟
 (۱) ارشاد الزراعه
 (۲) ورزنامه
 (۳) معرفت فلاح
 (۴) مفاتیح الارزاق
- ۱۵۵- کدام اداره جزو ادارات پنجگانه تشکیلات وزارت خارجه در دوره ناصری نبود؟
 (۱) انگلیس
 (۲) عثمانی
 (۳) دول همجوار
 (۴) انطباعات و دارالترجمه

- ۱۵۶- کدام دولت، مخالف اصلی معاهده دولتی و تجاری ایران و آمریکا (۱۲۷۳ق / ۱۸۵۷م)، بود؟
 (۱) انگلستان (۲) روسیه (۳) عثمانی (۴) فرانسه
- ۱۵۷- کدام کتاب حاوی مذاکرات سفیر ایران با نمایندگان انگلیس، فرانسه، روسیه و عثمانی درباره مسأله هرات است؟
 (۱) سفرنامه خسرومیرزا (۲) سفرنامه رضاقلی میرزا نایب‌الایاله
 (۳) مکاتبات میرزا آقاخان نوری با سفارت انگلیس (۴) سفرنامه فرخ‌خان امین‌الدوله (مخزن الوقایع)
- ۱۵۸- کدام فرد یا گروه در شمار مخالفان قرارداد رویتز نیست؟
 (۱) برخی علما
 (۲) انیس‌الدوله همسر ناصرالدین شاه
 (۳) رقبای اروپایی بارون جولیوس رویتز
 (۴) رجال دولتی هواخواه روسیه و مخالفان میرزا حسین‌خان سپهسالار
- ۱۵۹- کدام تاریخ‌نگار، دوره کامل تاریخ ایران باستان و دوره اسلامی را نوشته است؟
 (۱) سعید نفیسی (۲) عبدالله رازی (۳) غلامرضا رشید‌یاسمی (۴) نصرالله فلسفی
- ۱۶۰- کدام نویسنده، ملی شدن صنعت نفت را «اشتباه بزرگ» نامیده است؟
 (۱) ابراهیم صفایی (۲) ابوالفضل لسانی (۳) حسین مکی (۴) مصطفی فاتح
- ۱۶۱- کدام اثر، بر پایه اصول حقوق بشر و قانون اساسی فرانسه نوشته شده است؟
 (۱) رساله مجدییه (۲) یک کلمه (۳) روزنامه قانون (۴) هفتاد و دو ملت
- ۱۶۲- یحیی دولت‌آبادی از «مجلس عالی دربار» که برای تدوین قانون انتخابات و تشکیل مجلس شورای ملی شکل گرفت، با عنوان کدام مجلس یاد کرده است؟
 (۱) مبعوثان (۲) حل و عقد (۳) آزاد ملی (۴) مؤسسان
- ۱۶۳- بعد از سرکوب مجلس و آغاز دوره استبداد صغیر، کدام تشکیلات در بین‌المللی کردن انقلاب مشروطیت ایران نقش مهمی ایفا کرد؟
 (۱) انجمن برادران استانبول (۲) کمیته ایرانیان در لندن
 (۳) برلنی‌ها (ایرانیان برلن) (۴) انجمن سعادت ایرانیان استانبول
- ۱۶۴- لرد کرزن تلاش کشورهای اروپایی برای یافتن مکان‌های سرمایه‌گذاری جدید در آن سوی مرزها با هدف شکار امتیاز را با چه تعبیری توصیف کرده است؟
 (۱) جنگ اقتصادی (۲) شیخون بین‌المللی
 (۳) دزدی و رقابت بر سر فرصت‌ها (۴) چپاول ملت‌های غیراروپایی
- ۱۶۵- دیدگاه میرزای نائینی در کتاب تنبیه الامه، درباره مفهوم استبداد و نقد آن، مستقیماً تحت تأثیر آثار کدام شخصیت بوده است؟
 (۱) عبدالله جوده (۲) محمد عبده
 (۳) سید عبدالرحمن کواکبی (۴) سید جمال‌الدین اسدآبادی
- ۱۶۶- تعبیر «تمدن بلواری» و «تمدن لائبراتوراری» از کدام شخصیت است؟
 (۱) میرزا ملکم‌خان ناظم‌الدوله (۲) میرزا یوسف‌خان مستشارالدوله
 (۳) محمدعلی فروغی ذکاء‌الملک (۴) مهدی قلی‌خان هدایت مخبرالسلطنه
- ۱۶۷- نظریه یا تعبیر مشهور «ایران جوان و آزاد» از کدام اندیشمند است؟
 (۱) ابوالحسن فروغی (۲) محمود افشار
 (۳) صادق رضازاده شفق (۴) حسین کاظم‌زاده ایرانشهر

- ۱۶۸- مورخان مارکسیست روسی در کتاب «تاریخ ایران از باستان تا امروز» کدام رویداد را مبدأ تاریخ معاصر ایران دانسته‌اند؟
 (۱) انقلاب روسیه
 (۲) انقلاب مشروطه ایران
 (۳) جنگ‌های ایران و روسیه
 (۴) پادشاهی ناصرالدین شاه
- ۱۶۹- نخستین روایت روحانیت ایران درباره تصویب «لایحه انجمن‌های ایالتی و ولایتی» در کدام اثر آمده است؟
 (۱) کشف الاسرار - امام خمینی
 (۲) نهضت امام خمینی - حمید روحانی
 (۳) نهضت دو ماهه روحانیون - علی دوانی
 (۴) یک‌صد سال مبارزه روحانیت اصیل و مترقی - عقیقی بخشایشی
- ۱۷۰- نواندیشان دینی پس از رحلت آیت‌الله بروجردی، بی‌درنگ کدام کتاب را در نقد حوزه علمیه و رفتار روحانیون شیعه نوشتند؟
 (۱) رنج نامه
 (۲) نهضت روحانیان ایران
 (۳) گفتار ماه در نمایاندن راه راست دینی
 (۴) بحثی درباره مرجعیت و روحانیت
- ۱۷۱- یک پژوهش و تحقیق علمی، با کدام مورد آغاز می‌شود؟
 (۱) فرضیه
 (۲) پرسش
 (۳) مسئله
 (۴) مفروض
- ۱۷۲- کدام اندیشمند، واضع نظریه «وابستگی» است؟
 (۱) جی. آر. التن
 (۲) چارلز کلارک
 (۳) ایمانوئل والرشتین
 (۴) گوندر فرانک
- ۱۷۳- مدل قانون‌گذاری قیاسی یا مدل قانون فراگیر درباره تحلیل تاریخی، بیشتر وامدار کدام متفکر است؟
 (۱) دونالد کمپل
 (۲) کارل پوپر
 (۳) رودولف کارنپ
 (۴) کارل گوستاو همپل
- ۱۷۴- معنای جغرافیاباوری در علم تاریخ کدام است؟
 (۱) علم تاریخ با علم جغرافیا پیوند ذاتی دارد.
 (۲) علم جغرافیا در علوم انسانی و اجتماعی اهمیت زیربنایی دارد.
 (۳) جبر جغرافیایی تعیین‌کننده سرشت ویژه تاریخ تمدن‌ها، ملل و سرزمین‌هاست.
 (۴) عامل جغرافیایی یکی از عوامل اصلی در رویدادهای تاریخی است.
- ۱۷۵- مراحل سیر تاریخی اقوام و فرهنگ‌ها از دیدگاه جیامباتیستا ویکو کدام است؟
 (۱) الهی - طبیعی - انسانی
 (۲) ربانی - قهرمانی - انسانی
 (۳) حماسی - الهی - فلسفی
 (۴) اسطوره‌ای - دینی - فلسفی
- ۱۷۶- مفهوم «اصالت سند» و تأکید بیش از اندازه بر اهمیت بهره‌گیری از اسناد آرشیوی در کدام یک از نحله‌ها و مکاتب مطرح شده است؟
 (۱) آنال
 (۲) متدیک
 (۳) کلیومتریک
 (۴) نوتاریخیگری
- ۱۷۷- کدام اندیشمند در حوزه نظریه‌های روایت، صاحب نظر است؟
 (۱) روی لادوری
 (۲) کالینگوود
 (۳) هایدن وایت
 (۴) ای. پی. تامپسون
- ۱۷۸- نظریه «استمرار در تاریخ» متعلق به کدام اندیشمند است؟
 (۱) هگل
 (۲) فوکو
 (۳) کارل مارکس
 (۴) ماکس وبر
- ۱۷۹- کدام اندیشمند، در آثار خود، در تاریخ تمدن مسلمانان به تاریخ فرهنگی اهتمام نظری ویژه داشت؟
 (۱) ابن خلدون
 (۲) ابوعلی مسکویه
 (۳) ابن جوزی
 (۴) مسعودی

- ۱۸۰- نظریه «همدلی» در تاریخ‌ورزی، به کدام رویکرد در مطالعات تاریخی نزدیک است؟
 (۱) فلسفی
 (۲) فکری
 (۳) جامعه‌شناختی
 (۴) روان‌شناختی
- ۱۸۱- کتاب «بنیادهای علم تاریخ» از کیست؟
 (۱) استنفورد
 (۲) مکالا
 (۳) ویکو
 (۴) دریدا
- ۱۸۲- سنت تبارشناسی در تاریخ، بیشتر وامدار کدام اندیشمندان است؟
 (۱) نیچه و فوکو
 (۲) گادامر و هوسرل
 (۳) ریکور و دریدا
 (۴) گیرتز و بولتمان
- ۱۸۳- روش تطبیقی جبر بولی، بیشتر وامدار کدام اندیشمند است؟
 (۱) اریک هابزبام
 (۲) رودولف کارنپ
 (۳) چارلز ریگین
 (۴) جان استوارت میل
- ۱۸۴- مفهوم «جهان تاریخی و انسانی» در برابر «جهان طبیعی» در کدام عصر پدید آمد؟
 (۱) معاصر
 (۲) قرون وسطی
 (۳) هلنیسم و دوره باستان
 (۴) روشنگری
- ۱۸۵- موضوع تاریخ فلسفی از نظر هگل کدام است؟
 (۱) تاریخ اندیشه‌ای
 (۲) تاریخ جهانی
 (۳) تاریخ فرهنگی
 (۴) تاریخ علمی
- ۱۸۶- کتاب «درباره تاریخ» از کدام مورخ و فیلسوف تاریخ است؟
 (۱) اریک هابزبام
 (۲) الیزابت ا. کلارک
 (۳) ژاک لوگوف
 (۴) والتر بنیامین
- ۱۸۷- کتاب «آیین نگارش تاریخ» از آن کیست؟
 (۱) شارل ساماران
 (۲) جهانگیر قائم مقامی
 (۳) غلامرضا رشیدیاسمی
 (۴) عباس اقبال آشتیانی
- ۱۸۸- کدام اندیشمند، در تاریخ تمدن مسلمانان برای نخستین بار به «تاریخ جهانی» (Universal history) اهتمام ویژه‌ای نشان داد؟
 (۱) ابوعلی مسکویه
 (۲) ابن واضح یعقوبی
 (۳) محمد بن جریر طبری
 (۴) ابوحنیفه دینوری
- ۱۸۹- از نظر کدام دانشمند، تاریخ، دانشی بلاموضوع است؟
 (۱) دکارت
 (۲) شوپنهاور
 (۳) کانت
 (۴) هردر
- ۱۹۰- «علم با مشاهده آغاز می‌شود نه مسئله» عقیده کدام دانشمند است؟
 (۱) آلبرت اینشتین
 (۲) کارل پوپر
 (۳) چارلز داروین
 (۴) راجر بیکن

تاریخ ایران از هخامنشیان تا پایان ساسانی - منبع‌شناسی و روش تحقیق در تاریخ ایران باستان:

- ۱۹۱- پس از کشته شدن گوماته، دومین بردیای دروغین چه کسی بود و در کجا شورش کرد؟
 (۱) مرتیه - ایلام
 (۲) مرتیه - پارس
 (۳) وهیزداته - ایلام
 (۴) وهیزداته - پارس
- ۱۹۲- نخستین لشکرکشی داریوش یکم هخامنشی پس از پایان جنگ‌های جانشینی، بر ضد چه قومی بود؟
 (۱) بابلیان
 (۲) لودیاییان
 (۳) سکا‌های تیگرخودا
 (۴) سکا‌های آن‌سوی دریا
- ۱۹۳- پس از نبردهای پلاته و موکاله، اقدام کدام رهبر یونانی در مذاکره با دربار خشیارشا و افشای آن، موجب رسوایی و مرگ وی شد؟
 (۱) پائوسانیاس
 (۲) پریکلس
 (۳) تمیستوکلس
 (۴) لئونیداس
- ۱۹۴- اقدام یهود برای بنای حصار بیت‌المقدس / اورشلیم که از سوی اردشیریکم هخامنشی مقدمه‌ای برای طغیان بر ضد ایران تلقی شد، موجب اعزام چه کسی به آنجا در ۴۴۵ ق م گردید؟
 (۱) نحمیا
 (۲) عزرا
 (۳) ملاکی
 (۴) دانیال
- ۱۹۵- در جنگ کوناکسا، کدام یونانی در اردوی اردشیر دوم بود؟
 (۱) دماراتوس
 (۲) تمیستوکلس
 (۳) کسنفن
 (۴) کتسیاس
- ۱۹۶- اصطلاح جغرافیایی «ابرناری» در متون بابلی نو به کدام منطقه گفته می‌شود؟
 (۱) آن‌سوی دریا
 (۲) ماورای فرات
 (۳) خلیج فارس
 (۴) دریای سیاه
- ۱۹۷- براساس منابع یونانی باستان، پادگان‌های شهری در دوره هخامنشیان چه نام داشتند؟
 (۱) آکرا
 (۲) خورا
 (۳) آنگاریون
 (۴) آکیناکس
- ۱۹۸- اصطلاح «آناناتوی» در منابع یونانی دوره هخامنشی، به کدام گروه نظامی اطلاق می‌شد؟
 (۱) پیاده نظام
 (۲) سواره نظام
 (۳) سپاه جاویدان
 (۴) نگهبانان کاخ
- ۱۹۹- در لشکرکشی اسکندر مقدونی به غرب قلمرو هخامنشیان، کدام شهرها در مقابل او، مقاومتی سرسختانه نشان دادند؟
 (۱) دمشق و صیدا
 (۲) دمشق و غزه
 (۳) صور و صیدا
 (۴) صور و غزه
- ۲۰۰- برپایه روایت پلوتارک، اسکندر مقدونی حدود هفتاد شهر تازه ساخت که بیش از نصف آنها در ..... قرار داشت.
 (۱) شمال قلمرو او
 (۲) جنوب قلمرو او
 (۳) میان پارت تا هند
 (۴) میان غزه تا مصر

- ۲۰۱- براساس یافته‌های هرتسفلد، در کتیبه‌ای یونانی که در پارس و در خرابهٔ یک بنای دینی مربوط به پس از حمله اسکندر مقدونی یافت شده است، به ترتیب، اهورا مزدا، مهر و اناهیتا به چه نام‌هایی خوانده شده‌اند؟
- (۱) زئوس - آپولون - آرس
(۲) زئوس - آپولون - آتنه
(۳) زئوس - هراکلس - آتنه
(۴) هرمس - آپولون - آتنه
- ۲۰۲- در روزگار سلوکیان در کدام منطقه از قلمرو ایشان، شهر نسا - الکساندر پولیس ساخته شد؟
- (۱) پارت
(۲) ماد
(۳) کرمان
(۴) میان‌رودان
- ۲۰۳- نظر کلاوس شیپمان درباره انطباق محل جغرافیایی ایالت آستاوئنه / استائنه در دوره اشکانیان کدام است؟
- (۱) حوضه رود تجن
(۲) نزدیک کوهستان کپه داغ
(۳) مکان آن مورد اختلاف است.
(۴) مجاور دارا، تامبراکس و سیرینیکس
- ۲۰۴- به عقیده یوزف ولسکی، مهرداد یکم اشکانی برای ترویج فرهنگ ایرانی و فاصله گرفتن از فرهنگ یونانی چه اقداماتی انجام داد؟
- (۱) رواج زبان و خط سریانی و مقابله با اشراف یونانی
(۲) ضرب سکه به خط پهلوی و انتخاب پوشش شرقی
(۳) گسترش زبان آرامی و ضرب مهرهای جدید
(۴) انتخاب عنوان شاهنشاه و رواج خط آرامی
- ۲۰۵- در حدود سال‌های ۱۲۴ تا ۱۲۳ ق. م. که اردوان یکم اشکانی کشته شد، هیسپائوسین فرمانروای کدام منطقه شده بود؟
- (۱) خاراکنه
(۲) خوآرنه
(۳) خاردن
(۴) خابور
- ۲۰۶- به نظر یوزف ولسکی، سکاها از چه زمانی در تاریخ اشکانیان اهمیت سیاسی یافتند؟
- (۱) اُرد یکم
(۲) مهرداد دوم
(۳) سنتروک
(۴) کیناموس
- ۲۰۷- به عقیده دیوید بیوار، سیاست فرهاد سوم اشکانی (حدود ۷۰-۵۸ ق. م.) در رویارویی با لوکولوس و پومپیوس، کنسولان رومی، بر چه اصلی استوار بود؟
- (۱) صلح با لوکولوس و پومپیوس
(۲) در پیش گرفتن سیاست بی‌طرفی
(۳) درگیری مستقیم با لوکولوس و پومپیوس
(۴) بریایی اتحاد سه‌گانه با تیگران بزرگ و مهرداد پونتی
- ۲۰۸- بر طبق فرضیه یوزف ولسکی، هم‌پیمان مؤثر اشکانیان برای رویارویی با سپاه تراپانوس / تراژان چه کسانی بودند؟
- (۱) آرامنه
(۲) سکاها
(۳) یونانیان سوریه
(۴) یهودیان میان‌رودان
- ۲۰۹- به عقیده ولادیمیر لوکونین، در دوره اشکانیان در سوریه، حداقل سن افرادی که می‌بایست مالیات سرانه بپردازند، چند سال بود؟
- (۱) زنان: ۱۲ - مردان: ۱۴
(۲) زنان: ۱۴ - مردان: ۱۸
(۳) زنان: ۱۴ - مردان: ۱۲
(۴) زنان: ۱۸ - مردان: ۱۴
- ۲۱۰- کلاوس شیپمان براساس شواهد موجود دربارهٔ دین در قلمرو اشکانیان، چه نتیجه‌ای گرفته است؟
- (۱) شاید قابل بررسی نیست.
(۲) دین زردشتی رواج داشته است.
(۳) دین زردشتی رواج نداشته است.
(۴) شاید دلالت بر محیطی زردشتی دارد.

- ۲۱۱- به عقیده گئو ویدنگرن، مانی در نامه‌هایش، خود را چگونه معرفی می‌کرد؟
 (۱) پادشاه افتخار
 (۲) رسول عیسی مسیح
 (۳) دوست روشنایی
 (۴) بتول نورانی اخص
- ۲۱۲- کدام پژوهشگر، جنبش مزدکی را زادهٔ اعتراض روستاییان دانسته است؟
 (۱) یارشاطر
 (۲) نولدکه
 (۳) پیگولوسکایا
 (۴) کلیما
- ۲۱۳- به عقیده آنتهایم و اشتیل، براساس کتیبه افسای دبیر، مبدأ گاهشماری در اوایل دوره ساسانی، حدود کدام سال یا سال‌های (میلادی) بوده است؟
 (۱) ۲۲۴
 (۲) ۲۲۶
 (۳) ۲۰۵ تا ۲۰۶
 (۴) ۲۰۸ تا ۲۰۹
- ۲۱۴- اورلیوس کاروس، امپراتور رومی پس از تسخیر سلوکیه و تیسفون در زمان شهریاری بهرام دوم، خویش را «فانچ بزرگ .....» خواند.
 (۱) ایران
 (۲) پارت
 (۳) پارس
 (۴) ماد
- ۲۱۵- در زمان کدام شهریار ساسانی، انجمنی در سلوکیه تشکیل شد و مذهب نسطوری / نستوری، مذهب قطعی و منحصر مسیحیان ایران شد؟
 (۱) بلاش
 (۲) جاماسپ
 (۳) یزدگرد یکم
 (۴) هرمزد سوم
- ۲۱۶- آرتور کریستن‌سن در مقاله سال ۱۹۳۰ میلادی خود، درباره بزرگمهر به چه نتیجه‌ای رسیده است؟
 (۱) شخصیتی تاریخی - منطبق با برزویه پزشک
 (۲) شخصیتی غیرتاریخی - منطبق با برزویه پزشک
 (۳) شخصیتی تاریخی - متفاوت از برزویه پزشک
 (۴) شخصیتی غیرتاریخی - متفاوت از برزویه پزشک
- ۲۱۷- در زمان خلافت ابوبکر، کدام نبردها میان ساسانیان و عربان مسلمان روی داد؟
 (۱) حیره و بویب
 (۲) حیره و جسر
 (۳) وه‌اردشیر و جسر
 (۴) وه‌اردشیر و بویب
- ۲۱۸- به گزارش مسعودی، درفش کاویان / کاویانی در کدام نبرد به‌دست عربان مسلمان افتاد؟
 (۱) جلولا
 (۲) نهاوند
 (۳) تیسفون
 (۴) قادسیه
- ۲۱۹- در کتیبه‌های ساسانی، حرف‌نویسی‌های BRH و BB، به ترتیب، به چه معنی است؟
 (۱) پسر - دربار
 (۲) پسر - خانه
 (۳) شاهزاده - دربار
 (۴) شاهزاده - خانه
- ۲۲۰- به نظر یوزف ویزهوفر / ویسهوفر، بر مبنای اصطلاحات رایج در دوره ساسانی، کدام گزاره نادرست است؟
 (۱) بیدخش = شاه دوم
 (۲) پریستگ بد = خدمتگزار آتش
 (۳) دربند = رئیس دروازه‌بان‌ها
 (۴) شفشدار = سلاحدار دربار
- ۲۲۱- کتیبهٔ روی مجسمه اوجاهورسنت مصری، از رویدادهای مرتبط با دوران کدام پادشاهان هخامنشی سخن می‌گوید؟
 (۱) اردشیر یکم و داریوش دوم
 (۲) خشایارشا و اردشیر یکم
 (۳) داریوش یکم و خشایارشا
 (۴) کمبوجیه دوم و داریوش یکم

- ۲۲۲- کتیبهٔ اِپسای دبیر مربوط به دوران کدام پادشاه ساسانی بوده و در کدام محوطه باستانی کشف شده است؟
 (۱) شاپور یکم - بیشاپور
 (۲) شاپور دوم - برم دلك
 (۳) بهرام دوم - تنگ براق
 (۴) بهرام یکم - استخر
- ۲۲۳- کدام مورخ ارمنی، تاریخ لشکرکشی هراکلیوس / هرقل به ایران و نیز حوادث پنجاه سال پایانی سلسلهٔ ساسانی را به نگارش درآورده است؟
 (۱) الیزه واردایت
 (۲) پاستوس
 (۳) سبئوس
 (۴) لازار فاربی
- ۲۲۴- کتاب گمشدهٔ آپولودوروس آرمینایی به چه زبانی بوده و چه کسی تأکید کرده که از کتاب وی استفاده نموده است؟
 (۱) لاتینی - آریان
 (۲) لاتینی - استرابن
 (۳) یونانی باستان - استرابن
 (۴) یونانی باستان - آریان
- ۲۲۵- موضوع کتیبهٔ مهرنرسه چیست؟
 (۱) بنای آتشکده برای ایزد سروش
 (۲) یابود ساخت پلی در فیروزآباد
 (۳) وقف زمین برای آتشکده در استخر
 (۴) ساخت کاخی برای بهرام گور
- ۲۲۶- زبان و خط پارتی، از زمان کدام پادشاه اشکانی بر روی سکه‌ها به کار رفت؟
 (۱) بلاش یکم
 (۲) بلاش دوم
 (۳) اردوان سوم
 (۴) اردوان چهارم
- ۲۲۷- براساس یک متن سعدی (به نقل از متنی به فارسی میانه)، عنوان اصلی کتاب «گنجینهٔ زندگان» اثر مانی چه بوده است؟
 (۱) فرقماطیا
 (۲) سمیتها
 (۳) کفالایا
 (۴) نیان زندگان
- ۲۲۸- به گزارش ابن‌ندیم، فصل «انحلال نیوشاگان» در کدام کتاب مانی آمده بود؟
 (۱) زبور
 (۲) رسائل
 (۳) غولان
 (۴) شاپورگان
- ۲۲۹- چه کسی به «هرودت چین» معروف است؟
 (۱) پان - کو
 (۲) فان - یه
 (۳) سو ما - چی‌ین
 (۴) شی - کی
- ۲۳۰- رونوشت‌های دقیق کدام ایرانگرد در سدهٔ ۱۸ م، پایهٔ نخستین کوشش موفقیت‌آمیز برای بازخوانی خط میخی فارسی باستان قرار گرفت؟
 (۱) انگلبرت کمپفر
 (۲) پیتر و دلا واله
 (۳) کارستن نیبور
 (۴) کرنلیس دوپروئن
- ۲۳۱- پیشینه پژوهش، ناظر به بررسی چه امری در تحقیق است؟
 (۱) مسئله
 (۲) موضوع
 (۳) عنوان
 (۴) مفاهیم
- ۲۳۲- در تحقیقات علمی، منظور از دستیابی به «هدف غایی یا بلندمدت» چیست؟
 (۱) رسیدن به قوانین و نظریه‌های علمی
 (۲) پاسخ‌گویی به سؤال اصلی و ابهام اساسی تحقیق
 (۳) کشف، تحلیل و ارزیابی مسئلهٔ اصلی در پژوهش
 (۴) کشف صحت و سقم روایت‌ها و دستیابی به واقعیات تاریخی

- ۲۳۳- در روند تحقیق، اصل یا اصول مسلم را چه می‌نامند؟
- (۱) فرضیه
(۲) مفروض
(۳) مفاهیم
(۴) سؤالات
- ۲۳۴- لفظ «فلسفه تاریخ» را نخستین بار چه کسی در سده هجده میلادی به کار برد؟
- (۱) اسپنسر
(۲) ولتر
(۳) دکارت
(۴) کندرسه
- ۲۳۵- کدام متفکر در تبیین علوم اجتماعی، دو جریان فکری پوزیتیویستی و ایدئالیستی را به چالش کشاند؟
- (۱) وبر
(۲) ویکو
(۳) کروچه
(۴) کالینگوود
- ۲۳۶- در بررسی‌های تاریخی، در چه مواردی محقق ناچار از به‌کارگیری «قاعده استصحاب» می‌شود؟
- (۱) در صورت عدم ترجیح یک سند به سند دیگر.
(۲) در برخورد با عدم وثاقت و درستی راوی یک رویداد.
(۳) وقتی در جریان بررسی یک روایت با سکوت و یا افتادگی مواجه می‌شود.
(۴) در صورتی که محقق، هراس از افتادن به دام خطا به سبب اختلاف در نسخه‌ها دارد.
- ۲۳۷- کدام مورخ دوره باستان، از نخستین نویسندگانی است که به «تاریخ تحلیلی» اهتمام نشان داد؟
- (۱) کسنفن
(۲) هرودت
(۳) توسیدید / توکودیدس
(۴) پولیبیوس / پولوبیوس
- ۲۳۸- در نظر کدام فیلسوف، تاریخ به معنای «شناخت» به کار رفته است؟
- (۱) ارسطو
(۲) پوپر
(۳) سقراط
(۴) شوپنهاور
- ۲۳۹- نخستین کتاب روش‌شناسانه را در رشته تاریخ به زبان فارسی چه کسی نوشته است؟
- (۱) احمد کسروی
(۲) مجتبی مینوی
(۳) جهانگیر قائم‌مقامی
(۴) غلامرضا رشیدیاسمی
- ۲۴۰- عبدالحسین زرین کوب در کتاب «تاریخ در ترازو»، مفهوم «تاریخ‌نگری» را چگونه تعریف کرده است؟
- (۱) بررسی نوع تاریخ‌نویسی مورخان
(۲) آشنایی با روش‌های تحقیق در تاریخ
(۳) آگاهی از نگاه مورخان به دانش تاریخ
(۴) شناخت معنا و هدف در گذشته و آینده